

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 272/08-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. I. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. P. P., P., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na ochranu majetku a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 4 CoE 9/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoE 9/2008 p o r u š i l základné právo Mgr. I. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 4 CoE 9/2008-46 z 22. februára 2008 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Mgr. I. P. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 098 Sk (slovom desaťtisícdeväťdesiatosem slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť na účet JUDr. P. P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 272/08-12 z 25. júna 2008 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. I. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na ochranu majetku a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 CoE 9/2008.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním z 11. augusta 2008 a tiež aj krajský súd vo vyjadrení z 28. júla 2008 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 Er 2677/00 zo 4. mája 2007 bola exekúcia zastavená z dôvodu úmrtia povinného, pričom oprávnenému – Ž. B. (ďalej len „oprávnený“), bola uložená povinnosť uhradiť sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi trovy konania v sume 8 038,80 Sk. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4 CoE 9/2008 z 22. februára 2008 bolo uznesenie okresného súdu zmenené tak, že sťažovateľovi nebola priznaná úhrada trov exekúcie.

Krajský súd konštatoval, že neboli splnené podmienky na zaviazanie oprávneného na úhradu trov exekúcie sťažovateľovi.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených článkov ústavy, dodatkového protokolu a dohovoru. Súdny exekútor má vždy nárok na úhradu trov exekúcie. Nie je totiž zrejmé, prečo by mal všetky náklady vynaložené v súlade so zákonom a účelne, ktoré počas exekúcie vznikli, znášať exekútor, keď iba konal svoju zákonom ustanovenú povinnosť. Je na oprávnenom, či sa rozhodne podať návrh na vykonanie exekúcie. Ak ho podá, musí počítať aj s tým, že exekúcia nemusí byť vždy úspešná a že môže byť zastavená, či už pre nemajetnosť povinného, alebo zánik jeho subjektivity (napr. úmrtím). Uznesenie krajského súdu je nezákonné a nelogické okrem iného aj preto, že teoreticky, ak by exekútor viedol viacero exekučných konaní, v ktorých by povinní zomreli, pracoval by v každom jednotlivom prípade zadarmo a bola by ohrozená jeho existencia ako súdneho exekútora, keďže odmenu za výkon exekučnej činnosti by mu súdy nepriznali, pričom inú zárobkovú činnosť súdny exekútor zo zákona vykonávať nemôže. Aj keď v zákone č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) nie je výslovne uvedené, že by v takomto prípade mal trovy exekúcie znášať oprávnený, vyplýva táto povinnosť z označených článkov ústavy, dodatkového protokolu a dohovoru. Sťažovateľ vykonával exekučnú činnosť na základe zákona a na návrh oprávneného. Výkon exekučnej činnosti na základe tohto návrhu ako štátom splnomocnená osoba odmietnuť nemohol a vo veci konať musel (§ 2 ods. 1 v spojení s § 3, § 4 a § 196 Exekučného poriadku). Náhradou za obmedzenie zárobkových aktivít súdnych exekútorov zákon garantuje a ustanovuje, že exekútor má nárok na odmenu, na náhradu hotových výdavkov a na náhradu za stratu premeškaného času pri výkone exekučnej činnosti. Sťažovateľ ďalej poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 CoE 67/2007 z 31. januára 2008 v obdobnej veci s tým, že s jeho argumentáciou sa stotožňuje. Rovnako dáva do pozornosti nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 31/04, ako aj stanovisko Ústavného súdu Českej republiky PL. ÚS-st. 23/06. Napokon sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že krajský súd vôbec neskúmal podmienky právneho

nástupníctva po zomrelom povinnom a prípadnú možnosť zaviazať na úhradu trov exekúcie dedičov povinného. V tomto smere považuje uznesenie krajského súdu za nepreskúmateľné.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dodatkového protokolu a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 4 CoE 9/2008 s tým, aby bolo uznesenie z 22. februára 2008 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Napokon požaduje náhradu trov konania.

Z vyjadrenia krajského súdu z 28. júla 2008 doručeného ústavnému súdu 4. augusta 2008 vyplýva, že okresný súd rozhodol o trovách exekúcie nesprávne, pokiaľ zaviazal k ich úhrade oprávneného. Exekučné konanie začalo podaním návrhu 11. februára 2000, a preto okresný súd správne poukázal na ustanovenie § 235 ods. 1 Exekučného poriadku. Naproti tomu však nesprávne posúdil okolnosti, ktoré boli dôvodom na zastavenie exekúcie. K zastaveniu exekúcie došlo pre iný dôvod, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať. Týmto dôvodom bolo úmrtie povinného, t. j. strata spôsobilosti byť účastníkom konania, 10. marca 2001. Ustanovenie § 203 Exekučného poriadku v znení platnom do 31. januára 2002 umožňovalo uložiť oprávnenému náhradu trov exekúcie, pokiaľ oprávnený mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie. V danom prípade oprávnený nemohol predvídať úmrtie povinného, a preto oprávneným v odvolaní namietané nesprávne skutkové zistenia uznal krajský súd v plnom rozsahu za dôvodné. Úmrtie účastníka konania je objektívnou okolnosťou, ktorá mala za následok stratu spôsobilosti byť účastníkom konania. Takúto okolnosť oprávnený nemohol ani pri náležitej opatrnosti predvídať, a preto krajský súd uznal odvolanie oprávneného za dôvodné. Zaviazať oprávneného uhradiť súdnemu exekútorovi trovy konania možno len výnimočne za predpokladu procesného zavinenia zastavenia konania oprávneným alebo za predpokladu, že oprávnený pri náležitej opatrnosti mohol dôvod zastavenia predvídať. Preto podmienky pre uloženie povinnosti uhradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie oprávnenému neboli splnené. Navyše v zmysle § 197 Exekučného poriadku mal sťažovateľ možnosť požadovať od oprávneného poskytnutie primeraného preddavku. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti je sťažnosť nedôvodná a nemožno jej vyhovieť.

Z vyjadrenia sťažovateľa z 11. augusta 2008 doručeného ústavnému súdu 13. augusta 2008 vyplýva, že sťažovateľ nesúhlasí so závermi krajského súdu. Trvá na dôvodoch podanej sťažnosti. Súdny exekútor vykonávaním exekúcie koná svoju zákonnú povinnosť, a preto má nárok na úhradu trov exekúcie vždy a bez ohľadu na to, ktorá strana bude zviazaná na ich úhradu. Exekučné konanie sa vedie na návrh oprávneného, riadi sa zásadou dispozitívnosti a je na oprávnenom, či návrh na vykonanie exekúcie podá. Ak ho podá, musí počítať aj s tým, že exekúcia nemusí byť vždy úspešná a môže byť zastavená napríklad aj pre úmrtie povinného. Uznesenie krajského súdu nemožno považovať za ústavne súladné dokonca ani v prípade, že zo strany oprávneného nebolo dané procesné zavinenie na zastavení exekúcie, keďže súdny exekútor má vždy nárok na úhradu trov exekúcie. Tvrdenie krajského súdu, podľa ktorého mohol sťažovateľ požadovať poskytnutie primeraného preddavku, je nesprávne a je vyjadrením snahy vec skôr neriešiť, než ju vyriešiť. Ak sa odporúčaním vyžadovať preddavok malo na mysli to, že si sťažovateľ má od oprávneného vopred „zabezpečiť“ úhradu trov exekúcie, pretože všeobecný súd mu tieto trovy v danom prípade neprizná, potom toto tvrdenie vychádza z nesprávneho ponímania zmyslu a účelu trov exekúcie. Preddavok od oprávneného je rovnako súčasťou trov exekúcie ako odmena súdneho exekútora, náhrada hotových výdavkov atď. a preddavok slúži len ako záloha na trovy exekúcie, pričom sa predpokladá, že tieto trovy budú súdnemu exekútorovi neskôr priznané. Ak však všeobecný súd rozhodne, že súdny exekútor nemá na úhradu trov exekúcie nárok, potom je tento povinný poskytnutý preddavok oprávnenému vrátiť. Vyžiadanie preddavku od oprávneného preto nie je spôsobom, ktorým si súdny exekútor môže zabezpečiť trovy konania. Jediným zákonným spôsobom je rozhodnutie všeobecného súdu o priznaní úhrady trov súdnemu exekútorovi. Z vyjadrenia krajského súdu vyplýva, že sa zaoberal iba osobou oprávneného, nie teda všetkými účastníkmi konania vo vzťahu k trovám exekúcie. Navyše vec vôbec neposudzoval z ústavnoprávneho hľadiska, hoci to je predmetom podanej sťažnosti.

Z vyjadrenia oprávneného z 3. septembra 2008 doručeného ústavnému súdu 8. septembra 2008 vyplýva, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 CoE 9/2008 z 22. februára 2008 je správne. Nárok na úhradu trov exekúcie vznikne súdnemu exekútorovi v zmysle § 203 Exekučného poriadku výlučne iba vtedy, ak dôjde k zastaveniu

exekúcie procesným zavinením oprávneného, prípadne, ak oprávnený mohol pri náležitej opatrnosti v čase podania návrhu predvídať dôvod zastavenia exekúcie. Keďže povinný zomrel 10. marca 2001, oprávnený dôvod zastavenia exekúcie ani pri náležitej opatrnosti nemohol predvídať. Vzhľadom na dĺžku exekučného konania oprávnený pochybuje o účelnosti sťažovateľom požadovaného nároku. Je toho názoru, že ním vyčíslené trovy sú neúčelné, keďže jednotlivé úkony exekučnej činnosti boli vykonané už po smrti povinného. Oprávnený poukazuje aj na skutočnosť, že hoci návrh na vykonanie exekúcie podal ešte 10. februára 2000 a hoci povinný zomrel ešte 10. marca 2001, sťažovateľ vydal upovedomenie o začatí exekúcie až 18. januára 2007, teda dávno po smrti povinného.

II.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 23 Er 2677/00-21 zo 7. marca 2007 vyplýva, že exekúcia postupom podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku bola vyhlásená za neprípustnú, keďže povinný 10. marca 2001 zomrel. Uvedená skutočnosť vyplýva z úmrtného listu. Úmrtie povinného je dôvodom, prečo exekúciu nemožno ďalej vykonávať. Uznesenie bolo doručené oprávnenému a sťažovateľovi, pričom právoplatným sa stalo 28. marca 2007.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 23 Er 2677/00-40 zo 4. mája 2007 vyplýva, že exekúcia bola zastavená, pričom oprávnený bol zaviazaný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 8 038,80 Sk. Keďže exekúcia bola uznesením okresného súdu č. k. 23 Er 2677/00-21 zo 7. marca 2007 vyhlásená za neprípustnú, podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku ju bolo treba následne zastaviť, keďže je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. O trovách exekúcie sa rozhodlo v zmysle § 200 a § 203 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2002 (§ 235 ods. 2 Exekučného poriadku). Prihliadajúc na skutočnosť, že povinný stratil spôsobilosť byť účastníkom konania, bol na úhradu trov sťažovateľa zaviazaný oprávnený.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 4 CoE 9/2008-46 z 22. februára 2008 vyplýva, že ním bolo zmenené uznesenie okresného súdu č. k. 23 Er 2677/00-40 zo 4. mája 2007 vo výroku o trovách exekúcie tak, že úhrada trov exekúcie nebola sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi priznaná. Okresný súd uznesením č. k. 23 Er 2677/00-21 zo 7. marca

2007 vyhlásil exekúciu za neprípustnú z dôvodu úmrtia povinného 10. marca 2001. Následným uznesením č. k. 23 Er 2677/00-40 zo 4. mája 2007 podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku exekúciu zastavil a podľa § 200 a § 203 Exekučného poriadku oprávneného zaviazal uhradiť sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 8 038,80 Sk. Odvolanie proti uzneseniu okresného súdu podal oprávnený a okrem iného tvrdil, že úmrtie povinného nemohol ani pri náležitej opatrnosti predvídať, a preto zastavenie exekúcie nezavinil. Podľa názoru krajského súdu je odvolanie oprávneného dôvodné. Exekučné konania, ktoré sa začali do 1. februára 2002, sa dokončia podľa doterajších predpisov (§ 235 ods. 2 Exekučného poriadku). Podľa § 203 Exekučného poriadku v znení platnom do 31. januára 2002 ak dôjde k zastaveniu exekúcie, môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie. Súd však zvaží, ktoré trovy potreboval oprávnený na účelné vymáhanie nároku, a či mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd nesprávne rozhodol o trovách exekúcie, ak zaviazal k ich úhrade oprávneného. Exekučné konanie začalo podaním návrhu 11. februára 2002, a preto okresný súd správne poukázal na ustanovenie § 235 ods. 1 Exekučného poriadku. Nesprávne však posúdil okolnosti, ktoré boli dôvodom zastavenia exekúcie. K zastaveniu exekúcie došlo pre úmrtie povinného, teda pre stratu jeho spôsobilosti byť účastníkom konania 10. marca 2001. Ustanovenie § 203 Exekučného poriadku v znení platnom do 31. januára 2002 umožňuje uložiť oprávnenému úhradu trov exekúcie, ak oprávnený mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie. V danom prípade oprávnený nemohol ani pri náležitej opatrnosti predvídať úmrtie povinného, ktoré je objektívnou okolnosťou majúcou za následok stratu spôsobilosti byť účastníkom konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. I. ÚS 5/00, I. ÚS 164/04).

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05).

Sťažovateľ je presvedčený, že úhrada trov mu mala byť priznaná od oprávneného, keďže povinný trovy uhradiť nemohol, pričom exekútor má zákonný nárok na úhradu trov. Opiera sa pritom o právne postavenie súdnych exekútorov vrátane ústavnoprávneho rámca problematiky. V najhoršom prípade sa malo uvažovať o úhrade trov zo strany dedičov povinného.

Podľa názoru krajského súdu ustanovenie § 203 Exekučného poriadku v znení platnom do 31. januára 2002 neumožňovalo v danom prípade zaviazat' na úhradu trov oprávneného. K možnosti uložit' túto úhradu dedičom povinného sa krajský súd nevyjadril.

Oprávnený je presvedčený o správnosti stanoviska krajského súdu. Navyše akcentuje, že trovy uplatňované sťažovateľom nemožno považovať za účelné, pretože ich veľká časť vznikla už po smrti povinného.

Z príslušných ustanovení Exekučného poriadku možno vyvodit', že súdnych exekútorov treba považovať za príslušníkov slobodného povolania, pričom je vecou slobodného rozhodnutia osoby splňajúcej predpísané predpoklady, že sa dá vymenovať za súdneho exekútora. Exekútorskú činnosť vykonávajú súdni exekútori za účelom dosiahnutia zisku, teda v podnikateľskom režime. Na preklopenie prípadných ťažkostí spojených s financovaním exekučnej činnosti môžu požadovať od oprávneného zloženie zálohy. Neposkytnutie zálohy je dôvodom na zastavenie exekúcie. Možno preto ustáliť, že súdny exekútor vystupuje pri svojej činnosti v postavení podnikateľa. Základnou charakteristikou postavenia podnikateľa je sústavná činnosť vykonávaná za účelom dosiahnutia zisku, avšak na vlastné riziko. Súdny exekútor má z úspešne vykonanej exekúcie zisk, ale súčasne nesie aj riziko spočívajúce v tom, že majetok povinného nebude postačovať na uspokojenie oprávneného, resp. trov exekúcie.

Možno konštatovať, že hoci súdny exekútor má zákonný nárok na úhradu trov, nemusí to bezpodmienečne znamenať, že tieto trovy aj v každom prípade reálne vymôže (mutatis mutandis Van der Musselle c. Belgicko z 23. novembra 1983).

Z ustanovenia § 203 Exekučného poriadku v znení platnom do 31. januára 2002 vyplývalo, že v prípade zastavenia exekúcie mohol súd uložit' oprávnenému uhradiť trovy

exekúcie, avšak výlučne iba vtedy, ak zastavenie exekúcie procesne zaviniť oprávnený, prípadne, ak oprávnený mohol pri náležitej opatrnosti v čase podania návrhu predvídať dôvod zastavenia exekúcie. Ústavný súd nemá príčinu pochybovať o správnosti právneho záveru krajského súdu, podľa ktorého oprávnený zastavenie konania nezaviniť a jeho dôvod nemohol predvídať. Tento záver v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny, či zjavne neodôvodnený.

Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa treba zvážiť, či možno v rámci ústavne konformného výkladu ustanovenia § 203 Exekučného poriadku zaviazať oprávneného na úhradu trov exekučného konania aj bez splnenia podmienok vyplývajúcich z tohto ustanovenia, a to s poukazom na skutočnosť, že súdny exekútor má zákonom priznaný nárok na úhradu trov, ktoré mu v exekučnom konaní vzniknú. Sťažovateľ je presvedčený, že oprávnený musí niesť riziko možnej povinnosti uhradiť trovy v prípade, ak na úhradu týchto trov nebude možné zaviazať povinného.

S uplatnenou argumentáciou nemožno súhlasiť. Exekučný poriadok v znení platnom k 31. januáru 2002 bol založený na princípe, podľa ktorého trovy exekúcie znáša povinný. Iba vo výnimočných prípadoch uvedených v § 203 bolo možné na úhradu trov zaviazať oprávneného. Výklad zastávaný v tejto súvislosti sťažovateľom je v priamom rozpore s citovaným ustanovením Exekučného poriadku, a nie je preto akceptovateľný. Takú interpretáciu a aplikáciu právneho predpisu, ktorá je v zrejmom rozpore s jeho znením, nemožno považovať za legitímny výklad.

S už uvedenými úvahami úzko súvisí ďalšia námietka sťažovateľa, podľa ktorej mali všeobecné súdy skúmať možnosť uložiť povinnosť uhradiť trovy dedičom povinného, keďže súdny exekútor má zákonný nárok na úhradu trov.

Podľa § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení platnom k 31. januáru 2002 proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Prechod povinností

alebo práv možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu.

Podľa § 470 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiťa a za poručiťove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťovou smrťou. Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady poručiťovho pohrebu a za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, vyplýva, že potom, ako sťažovateľ oznámil okresnému súdu skutočnosť, že povinný zomrel, okresný súd postupoval tak, že exekúciu vyhlásil za neprípustnú z dôvodu úmrtia povinného a následne ju aj zastavil. Postupoval tak bez toho, aby zisťoval, či zostal po povinnom majetok a kto tento majetok zdedil.

Podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu, ktorý bez skúmania majetkových pomerov povinného vyhlásil exekúciu za neprípustnú a potom ju zastavil z dôvodu úmrtia povinného, nebol v súlade s už citovanými zákonnými ustanoveniami. Správne bolo treba v exekúcii pokračovať proti dedičom povinného za predpokladu, že dedili jeho majetok. Sťažovateľ, ktorého bolo možné považovať za účastníka exekučného konania iba v časti týkajúcej sa trov, nemohol podať opravný prostriedok proti uzneseniam o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a o zastavení exekúcie. Mohol tak urobiť iba oprávnený, ktorý však zostal nečinný. Uvedená procesná situácia by však nemala brániť tomu, aby sa skúmalo, či prichádza do úvahy, aby dedičia povinného boli zaviazaní k úhrade trov exekúcie v prospech sťažovateľa.

Krajský súd konal v rozpore so zákonom, pokiaľ neskúmal otázku zodpovednosti dedičov povinného za trovy konania. Uznesením krajského súdu č. k. 4 CoE 9/2008-46 z 22. februára 2008 preto došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Za danej situácie ústavný súd už nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. K porušeniu uvedených práv malo dôjsť na totožnom skutkovom základe.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 4 CoE 9/2008-46 z 22. februára 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom bude povinnosťou krajského súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu. Pri ďalšom rozhodovaní bude treba vyhodnotiť aj námietku oprávneného týkajúcu sa účelnosti uplatnených nárokov sťažovateľa.

Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu 10 098 Sk, a to za tri úkony právnych služieb v roku 2008 (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť, vyjadrenie) po 3 176 Sk, ako aj režijný paušál trikrát po 190 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2008